

HRVATSKA GLAGOLJICA

NOVOSTI - elektroničko mjesečno glasilo Društva prijatelja glagoljice iz Zagreba
godišće X | broj 98 | studeni i prosinac 2024., siječanj 2025. | ISSN 2718-4307

Poštovani i dragi članovi, suradnici i prijatelji Društva prijatelja glagoljice!

Na samom početku 2025. godine svima želim obilje radosti, zdravlja i ispunjenje svega što si sami želite! Potrudit ćemo se i u ovoj godini ostvariti niz zanimljivih predavanja, koncerata, predstavljanja knjiga i raznovrsnih druženja.

Zanimljivosti iz rada Društva prijatelja glagoljice

Osvrnut ćemo se posljednja događanja iz prošle godine kako bi ostala zabilježena.

Dana 13. studenoga u Nadbiskupijskom pastoralnom institutu predavanje pod nazivom *Srednjovjekovni itinerar po Svetoj zemlji iz Vinodolskoga zbornika* održao je prof. Josip Vučković s Odjela za kroatistiku Sveučilišta u Zadru.

U srijedu, 11. prosinca imali smo posljednju tribinu u 2024. godini, a na njoj najbrojniju mladu publiku: Martina Valec-Rebić, prof., predstavila je rad Križevačkih glagoljaša, grupe koju već dugi niz godina vodi u OŠ Ljudevita Modeca u Križevcima. Došla je u pratnji 20-ak glagoljaša koji su proveli dan u adventski ukrašenom Zagrebu, posjetili Arheološki muzej, ponešto pojeli i popili, a potom napeto pratili predavanje svoje učiteljice, znajući da su i oni dio toga.

Izuzetno posjećenu *Malu radionicu glagoljice* održao je 13. studenoga za učenike viših razreda osnovne škole i javnost prof. Žubrinić na Interliberu, poznatom sajmu knjiga koji se tradicionalno organizira na Zagrebačkom velesajmu.

Na poziv Saveza za Poljica prof. Darko Žubrinić i Mirna Lipovac imali su čast dana 16. studenoga u mjestu Gornji Dolac, na području nekadašnje Poljičke Republike, nazočiti svečanosti u povodu prve obljetnice proglašenja poljičice (kao dijela hrvatske ćirilice) nacionalnim kulturnim dobrom. Ovakvo priznanje donosi i obveze za očuvanjem i promoviranjem navedenoga pisma, tako da su već na proslavi dogovoreni prvi konkretni koraci, odnosno kreiranje odgovarajućeg računalnog fonta koje je povjereno velikom znalcu, dr. sc. Filipu Cvitiću. Podsjetimo, g. Cvitić je autor i glagoljskog fonta koji se koristi u časopisu Baščina.

U povodu Mjeseca hrvatske knjige koji se obilježavao od 15. listopada do 15. studenoga u Knjižnici Špansko-jug, Ulica Slavka Batušića 4, Zagreb, dana 8. studenoga održana je književna tribina na temu predstavljanja časopisa *Baščina*. Gosti su bili izv. prof. dr. sc. Tomislav Galović, glavni urednik, prof. dr. sc. Darko Žubrinić, predsjednik Društva prijatelja glagoljice te Mirna Lipovac, tajnica DPG-a koja je kao uvod u 2025. godinu u kojoj se obilježava 570 godina od Gutenbergova izuma tiskarskog stroja, odnosno objavljivanja prve Biblije, održala kraću prezentaciju o Gutenbergu i tiskarstvu u Europi. Posebno nas je razveselilo što je glagoljica stalno prisutna u Knjižnici Špansko-jug. Ovu školsku ploču ispisala je i oslikala naša članica zlatnih ruku, gđa. Verica Kovač.

Mješoviti pjevački zbor *Baščina* našega Društva uvećao je dva misna slavlja u Crkvi Sv. Franje Ksaverskoga, Jandrićeva 21 u Zagrebu, i to u nedjelju, 3. studenoga i na prvu nedjelju došašća, 1. prosinca.

U sklopu našeg programa GUG koji u dijelu učeničkih kreativnih radionica vodi Jasenka Štimac, prof., na samom kraju polugodišta u OŠ Dragutina Domjanića održane su dvije radionice: 10.12. u kojoj su sudjelovali učenici 5. i 7. razreda, a uslijedila je prodajna izložba đачkih radova s koje je prihod išao u korist humanitarne udruge *Jak kao Jakov*. Druga radionica počela je u vedrom raspoloženju zadnjega dana prije praznika, a završila u suzama zbog tragedije u OŠ Prečko.

Sa zadnjim danima 2024. dovršena su sva financijska izvješća i poslana u Gradski ured za kulturu i civilno društvo, a odmah potom počeli smo s pripremama za izbornu skupštinu koja će se održati u četvrtak, 16. siječnja u Velikoj dvorani Matice hrvatske. S obzirom na relativno obiman dnevni red i kratko vrijeme koje nam je MH dala na raspolaganje, molimo članove za točnost dolaska i što veći broj nazočnih kako bismo već na samom početku skupštine imali kvorum.

Već ste upoznati s izlaskom nove *Baščine*, a drago nam je i slikom potvrditi kako naš časopis stiže u prave ruke: sa zadovoljstvom su pozirali naša proslavljena pjevačica Radojka Šverko, hrvatski književnik i povjesničar Đuro Vidmarović i dr. Ivan Rittig, predsjednik Zajednice Nijemaca u Republici Hrvatskoj.

Zanimljivosti iz svijeta glagoljice

Na događanju u Rimu, održanom 12. studenoga 2024. pod nazivom "Večer glagoljice" predstavljena je uloga Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku u brendiranju Republike Hrvatske kroz kulturu i tradiciju. Naša uvažena članica, prof. dr. sc. Jasna Horvat, držeći ploču inspiriranu glagoljicom, simbolom hrvatske kulturne baštine, istaknula je važnost ovog projekta.

Profesorica Horvat dobitnica je i prestižne nagrade "Utjecajne hrvatske žene" koju dodjeljuje organizacija Croatian Women's Network/Mreža hrvatskih žena sa sjedištem u Torontu. Nagradu je osvojila u kategoriji Kultura i umjetnost a bit će joj uručena na Međunarodni dan žena, 8. ožujka 2025. u Zagrebu.

U nedjelju 17. studenoga prof. dr. sc. Tomislav Galović sudjelovao je na tribini o glagoljici koja je održana u New Yorku. Aktivnosti su se nastavile i u Bostonu gdje je prof. Galović sudjelovao na 56. godišnjem kongresu slavenskih, istočnoeuropskih i euroazijskih studija.

Dr. sc. Ivan Botica sa Staroslavenskog instituta u Zagrebu održao je vrlo zanimljivo i sadržajno predavanje "Odrizi civilizacija - mreža pisama na hrvatskom prostoru" dana 27. studenoga u Sivoj vijećnici FER-a. Predavanje su organizirali Klub dekana i

Akademsko vijeće Hrvatske akademske zajednice. Tribinu je vodio prof. dr. Mislav Grgić, predsjednik Kluba dekana i bivši dekan FER-a. Predavanjem je naglašena jezična i pismovna raznolikost Hrvatske koja proizlazi iz njezina jedinstvenoga položaja na raskrižju, tj. dodirnim točkama, zapadne i istočne europske civilizacije.

Dana 5. prosinca u Senju je održan znanstveno-stručni kolokvij kojemu su bili organizatori Senjsko muzejsko društvo i Staroslavenski institut, uz pokroviteljstvo Grada Senja. Pozdravne riječi nazočnima je uputio predsjednik Senjskog muzejskog društva, prof. dr. sc. Miroslav Glavičić, koji je naglasio značaj senjskog Misala i senjske tiskare ne samo za grad Senj, već za cijelu hrvatsku kulturu i povijest. Ravnateljica Staroslavenskog instituta, dr. sc. Vida Vukoja, je također pozdravila nazočne, a prigodna predavanja održala su istaknuti poznavatelji hrvatskoglagoljske baštine: prof. dr. sc. Tomislav Galović, dr. sc. Sandra Požar, akademik Mateo Žagar, dr. sc. Tatijana Petrić i dr. sc. Filip Galović.

15. sabor glagoljaša "Slovo rogovsko" održan je u Gradskoj knjižnici Biograd n/M u petak, 6. prosinca te je ujedno obilježen i "Dan glagoljice u Biogradu na Moru". Predavači su bili Grozdana Franov Živković, Danijela Deković, Ivica Vigato, Ivana Petešić Šušak i Draženko Samardžić. Program je popraćen s dvije tematske izložbe: Petnaest godina Sabora glagoljaša *Slovo rogovsko* i Glagoljica na biogradskom području.

Staroslavenski institut je s prvim danima 2025. godine uredio svoju naslovnu sliku. Naime, odluku o proglašenju 2025. *Godinom obilježavanja 1100. obljetnice Hrvatskoga Kraljevstva* donio je Hrvatski sabor još 14. ožujka prošle godine. Krunidbom prvog hrvatskog kralja Tomislava, kao i njegovim spomenom u pismu pape Ivana X. kojim je 925. godine sazvan Prvi splitski crkveni sabor Hrvatska je, kako ističe Ministarstvo kulture i medija, postala samostalnim i priznatim kraljevstvom, što je imalo ključnu ulogu u oblikovanju hrvatskog nacionalnog identiteta i suverenosti. Također, s početkom Hrvatskog Kraljevstva, koje je pripadalo zapadnom kršćanskom nasljeđu, na hrvatskim se prostorima pojavljuju prvi dokumentirani glasi o glagoljici i crkvenoslavenskom jeziku u bogoslužju, koji će u

idućim stoljećima postati kulturnim i identitetskim obilježjem Hrvata. Staroslavenski institut je podvukao crtu pod lamske aktivnosti i izračunao da su njegovi djelatnici tijekom 2024. godine posjetili 18 osnovnih i dvije srednje škole te održali 42 školska sata predavanja i radionica u sklopu popularizacijskih aktivnosti na institutskom projektu DigiSTIN.

Najava sljedećih događanja

U srijedu 8. siječnja u 19 sati bit će održana prva ovogodišnja redovita mjesečna tribina DPG-a u prostoru Nadbiskupijskog pastoralnog instituta, Kaptol 29 a. Predavači su dr. sc. Zoran Ladić, znanstveni savjetnik u trajnom zvanju u HAZU i g. Ivan Nađ, Zmaj Brezanski od Hrvata. Tema predavanja je "Glagoljska bilježnica šćitarjevskog župnika s početka 16. stoljeća kao izvor za razmatranje raznih aspekata seoskog života u okolici Zagreba". Molimo Vas da dođete pola sata PRIJE tribine jer ćemo donijeti najnoviji broj časopisa *Baščina*. Posebno molimo sve autore članaka i suradnike na stvaranju časopisa koji žive u Zagrebu da dođu preuzeti svoj autorski primjerak. Također ćete moći prije tribine platiti članarinu za tekuću godinu.

U nedjelju, 12. siječnja u 18 sati u Crkvi sv. Franje Ksaverskog, Jandrićeva 21, slavit će se sveta misa na hrvatskome crkvenoslavenskom jeziku. Pjevanje predvodi Mješoviti pjevački zbor *Baščina* Društva prijatelja glagoljice uz umjetničko vodstvo g. Miroslava Salopeka, dirigenta i gđe. Hvalimire Bledšnajder za orguljama.

Podsjećamo redovne članove DPG-a na izbornu skupštinu koja je zakazana za četvrtak, 16. siječnja od 18.00 do 20.30 sati u Matici hrvatskoj, Strossmayerov trg 4.

Od ove godine godišnja članarina iznosi 30 EUR za zaposlene, a 20 EUR za umirovljenike, učenike, studente i nezaposlene osobe. Molimo članove Društva da ispune obvezu za plaćanje godišnje članarine, a podupirateljima unaprijed zahvaljujemo na dobrodošlim donacijama.

Udruga umjetnika "August Šenoa" i Društvo prijatelja glagoljice pozivaju Vas na tribinu pod nazivom "Čudo hrvatske glagoljice i August Šenoa" koja će biti održana u srijedu 12. veljače u 17 sati na adresi Trg bana Jelačića 15 (dvorište desno) u prostoriji Udruge hrvatskih ratnih veterana (HRV). Na ovoj tribini bit će predstavljen rad našega Društva i otvorena jednomjesečna izložba panoa iz zbirke DPG-a. Zahvaljujemo gđi. Danici Vukelić, predsjednici Udruge umjetnika "August Šenoa" na pozivu.

Odmah nakon ovog događanja, s početkom u 19 sati, uslijedit će redovna mjesečna tribina DPG-a u Nadbiskupijskom pastoralnom institutu na Kaptolu o čemu će biti poslana odgovarajuća obavijest.

Glagoljašica koja nas svaki put raznježi

Dok je njen tata, a naš član, dr. sc. Ivan Mance, zauzet pisanjem nove knjige i pripremama za postavljanje spomenika glagoljskom tiskaru Ambrozu Kacitiću u Donjem Kosinju, mala Pavla daje najslađu dječju pusu znamenitom tiskaru u čelo.

Neka Vas prate mir i dobro!

UREDница	ГЛАГОЛЈИЦА Mirna Lipovac	STRUČNI SURADNIK	ГЛАГОЛЈИЦА Darko Žubrinić
Društvo prijatelja glagoljice		ГЛАГОЛЈИЦА	
E-adresa: drustvoprijateljglagoljice@gmail.com		Web adresa: http://www.croatianhistory.net/glagoljica/novosti/mirna.html	

Svi raniji brojevi *Novosti* nalaze se na: www.croatianhistory.net/glagoljica/novosti/mirna.html